

ÅRSRAPPORT

Regnskabsåret 2016

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland

Udgivet af De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet

Årsrapport – Regnskabsåret 2016

Redaktion: Natasha Jensen

Særudgivelse

Omslag: Carsten E. Thuesen

Repro: GEUS

Tryk af tekst og omslag: GEUS

Oplag: 125

Marts 2017

ISBN 978-87-7871-464-0

ISSN: 1903-1068

Årsrapport Regnskabsåret 2016 er godkendt af GEUS' bestyrelse den 7. marts 2017.

© De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)

Øster Voldgade 10, 1350 København K.

Telefon: 3814 2000

Telefax: 3814 2050

E-post: geus@geus.dk

www.geus.dk

Indhold

1. PÅTEGNING	5
2. BERETNING	7
2.1 GEUS' mission, vision og hovedopgaver	7
2.1.1 GEUS' mission.....	7
2.1.2 GEUS' vision	7
2.1.3 GEUS' opgaver	7
2.2 Ledelsesberetning	8
2.2.1 GEUS' aktiviteter	8
2.2.2 Årets økonomiske resultater	9
2.2.3 GEUS' økonomiske hoved- og nøgletal	10
2.2.4 Hovedkonto	11
2.3 Kerneopgaver og ressourcer	12
2.3.1 Oversigt over opgaver og ressourcer	13
2.4 Målrapportering	13
2.4.1 Oversigt over årets resultatopfyldelse	14
2.4.2 Uddybende analyse og vurdering	15
2.5 GEUS' forventninger til det kommende år	21
3. REGNSKAB	23
3.1 Anvendt regnskabspraksis	23
3.2 Resultatopgørelse	24
3.3 Balancen	25
3.4 Egenkapitalforklaring	27
3.5 Likviditetsordning og lånerammen	28
3.5.1 Opfølgning på låneramme	28
3.5.2 Opfølgning på øvrige likviditetsregler	29
3.6 Opfølgning på lønsumsloft	29
3.7 Bevillingsregnskabet	29
4. BILAG TIL ÅRSRAPPORTEN	30
4.1 Noter til resultatopgørelse og balance	30
4.1.1 Noter til balancen	30
4.2 Indtægtsdækket virksomhed	33
4.3 Gebyrfinansieret virksomhed	33
4.4 Tilskudsfinansierede aktiviteter	33
4.5 Forelagte investeringer	33
4.6 Grønlandsrelaterede opgaver	34
4.7 Ekstern finansiering	34
GEUS' ORGANISATION 2016	35

I. PÅTEGNING

Årsrapporten omfatter:

Årsrapporten omfatter den hovedkonto på finanslov 2016, som De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland - GEUS / CVR 55145016 er ansvarlig for: § 29.41.01 De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland - GEUS (Statsvirksomhed), herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for 2016.

Påtegning

Det tilkendegives hermed:

1. At årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejl-informationer eller udeladelser, herunder at målopstillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af institutionen, der er omfattet af årsrapporten.

København den 7. marts 2017

Minik Thorleif Rosing
Bestyrelsesformand
GEUS

København den 7. marts 2017

Thomas Egebo
Departementschef
Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet

København den 7. marts 2017

Flemming Larsen
Adm. Direktør
GEUS

2. BERETNING

2.1 GEUS' mission, vision og hovedopgaver

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution under Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet (EFKM). GEUS har status som statsvirksomhed. GEUS' opgaver er fastlagt i *Lov nr. 536 af 6. juni 2007 om De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland* og i *Vedtægt af 7. oktober 2008 for De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland*. GEUS ledes af en bestyrelse og en direktion.

En række af GEUS' opgaver er fastlagt i anden lovgivning med tilhørende bekendtgørelser (Undergrundsloven, Vandforsyningsloven, Miljømålsloven, Råstofloven og Grønlands Selvstyrelov), hvoraf også indberetninger til GEUS' fagdatacentre fremgår.

2.1.1 GEUS' mission

GEUS er ansvarlig for den videnskabelige udforskning af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder. GEUS skal drive forskning indtil højeste internationale niveau om forhold, som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier. GEUS skal endvidere foretage kortlægning, overvågning, dataindsamling, dataforvaltning og formidling om de nævnte forhold. GEUS udfører sin forskning uafhængigt af energi-, forsynings- og klimaministeren og skal værne om videnskabsetikken.

2.1.2 GEUS' vision

GEUS' VISION – Geologi for et samfund i forandring

GEUS skal være en internationalt anerkendt, og på udvalgte områder førende, forsknings- og rådgivningsinstitution inden for miljøgeologi, vandressourcer, energi og mineralske råstoffer.

GEUS skal være den centrale institution i rådgivningen af danske og grønlandske myndigheder i alle spørgsmål, hvor geologiske forhold er af betydning.

GEUS skal være det nationale geologiske datacenter, der er i front internationalt og sikrer troværdig og uafhængig information til gavn for offentlighed og erhvervsliv.

GEUS skal være en attraktiv arbejdsplads, hvor etiske normer og sociale værdier er bærende i virksomhedskulturen.

GEUS skal være aktiv i udvikling af geologien i fagets grænseområder.

GEUS skal være toneangivende i at udvikle partnerskab med andre forskningsinstitutioner, erhvervsliv og internationale organisationer.

GEUS skal sammen med parterne i Geocentret være et internationalt kendt forskningscenter, som tiltrækker gæsteforskere og ph.d.-studerende.

GEUS skal være en synlig aktør i den internationale udviklingsbistand vedrørende udnyttelse og beskyttelse af geologiske naturressourcer.

GEUS skal være synlig i samfundet og formidle geologisk viden til offentligheden på en lettilgængelig måde.

2.1.3 GEUS' opgaver

GEUS yder forskningsbaseret geologisk rådgivning til offentlige myndigheder og private i natur-, miljø-, energi-, klima- og råstofmæssige spørgsmål og deltager i udførelsen af myndighedsopgaver inden for disse områder. Det gælder især EFKM, Miljø- og Fødevarerministeriets styrelser og Grønlands Departementet for Råstoffer. GEUS er nationalt geologisk datacenter og stiller i denne egenskab data og viden til rådighed for myndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og private m.v.

GEUS' opgaver i forhold til Grønland er overordnet fastlagt i Selvstyreloven og Inatsisartutlov om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (Råstofloven for Grønland). I Selvstyrelovens bemærkninger er afgrænsningen af GEUS' opgaver i forhold til denne lov beskrevet. I medfør af de to love er der indgået en aftale om GEUS' rådgivning af Selvstyret i råstofspørgsmål mellem Klima- og Energiministeren i 2009 og medlem af Naalakkersuisoq for erhverv og råstoffer i Grønland. Denne aftale er fornyet i august 2014 for perioden 2015-2019. Grønlands Selvstyre indstiller bestyrelsesmedlem til GEUS' bestyrelse.

GEUS' opgaver på Færøerne løses efter aftale med GEUS' kollegainstitution Jarðfeingi i Tórshavn indenfor rammerne af en samarbejdsaftale med virkning fra 1. januar 2000.

GEUS indgår i Geocenter Danmark. Inden for sine kerneområder og på områder, hvor GEUS har særlig ekspertise, bidrager institutionen til bachelor-, kandidat- og ph.d.-uddannelserne på universiteterne.

GEUS' arbejde i 2016 er organiseret i fem faglige programområder: (1) Databanker og formidling, (2) Vandressourcer, (3) Energiråstoffer, (4) Mineralske råstoffer og (5) Natur og klima.

GEUS' hovedaktiviteter er fastlagt i Resultatkontrakt 2016-2019, i hvilken også de strategiske indsatsområder er beskrevet. Hvert år udarbejdes et mere detaljeret arbejdsprogram, som sammen med resultatkontrakten kan findes på www.geus.dk.

2.2 Ledelsesberetning

GEUS' aktiviteter inden for forsknings- og udviklingsopgaver har i 2016 taget udgangspunkt i Resultatkontrakt 2016-2019 og Arbejdsprogram for 2016, der er indgået med EFKM. Årets faglige resultater er beskrevet detaljeret i rapporten "Faglige resultater 2016" (www.geus.dk). GEUS' samlede målopfyldelse anses for tilfredsstillende. En gennemgang findes i kapitel 2.4 Målrapportering.

2.2.1 GEUS' aktiviteter

GEUS' aktiviteter i 2016 har ydet væsentlige bidrag til vidensgrundlaget for politiske og administrative beslutninger inden for områderne: vandressourcer, olie-gas og vedvarende energi, klimaovervågning og – tilpasning, det ydre miljø og mineralske råstoffer. GEUS har i disse sammenhænge arbejdet tæt sammen med styrelser, som har myndighedsopgaver indenfor nævnte områder, herunder især Energistyrelsen, Miljøstyrelsen, Styrelsen for Vand og Naturforvaltning men også øvrige institutioner med opgaver, som gør brug af viden inden for GEUS' kerneopgaver, herunder eksempelvis Danmarks Meteorologiske Institut, Geodatastyrelsen, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Nationalt Center for Miljø og Energi, Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug m.fl. GEUS' vidensproduktion har derudover bidraget til Grønlands Selvstyres opgaver inden for råstoffer og olie-gas området. GEUS har via sit kontor i Nuuk styrket relationerne til det grønlandske samfund.

Inden for vandområdet har GEUS bidraget til Miljø- og Fødevarerministeriets overvågning af landets grundvandsressourcer og drikkevand, og ved markforsøg bistået i vurdering af risici for pesticidudvaskning ved regelret anvendelse. GEUS har ligeledes assisteret ministeriet med beregningerne af nye tiltag i Fødevarer- og Landbrugspakken.

GEUS aktiviteter indenfor energiområdet har været rettet mod deltagelse i The Danish Hydrocarbon Research and Technology Centre - DTU, hvis hovedformål er at øge indvindingen fra reservoirerne i Nordsøen; i udnyttelse af geotermisk energi i Danmark og evaluering af olie og gaspotentialer i sedimentære bassiner i Danmark og Grønland. GEUS har også medvirket til en miljøvurdering ved udnyttelse af skifergas i Danmark.

GEUS forestår i samarbejde med DMI overvågning af indlandsisen i Grønland, og tilpasning til klimaændringer, herunder grundvandets betydning.

Vurdering af udnyttelsen og sårbarheden ved anvendelsen af mineralske råstoffer i Danmark og Grønland er sket i et tæt samarbejde med Selvstyret i Grønland og under MIMA-initiativet.

I henhold til FN's Havretskonvention har GEUS bidraget til dataindsamling og tekniske udredninger i flere af de fem kravområder omkring Grønland og Færøerne, og deltog i delegationen der præsenterede kravene for FN i august 2016.

Internationalt har GEUS deltaget i en række enkeltprojekter inden for organisationens fem programområder, med fokus på gennemførelse af projekter rettet mod kapacitetsopbygning inden for geovidenskaberne. På den europæiske scene har GEUS deltaget i en række organisationer, herunder især EuroGeoSurveys (EGS) og underliggende ekspertgrupper, hvilket giver mulighed for deltagelse i ansøgninger til Horizon 2020, og andre internationale programmer. GEUS har projektledelsen på evalueringen af skifergaspotentialer i Europa (EUOGA) og deltager i mange projekter under EIT RawMaterials.

GEUS er partner i det nye Knowledge and Innovation Communities (KIC) projekt, EIT RawMaterials, sammen med en lang række stærke partnere inden for industri, forskning og uddannelse, og der forventes etableret mange nye samarbejder.

Geocenter Danmark er fortsat en hjørnesten i opnåelsen af GEUS' forskningspolitiske mål og øget rekruttering af kandidat- og ph.d.-studerende inden for geologi og beslægtede emner.

2.2.2 Årets økonomiske resultater

Regnskabet er aflagt efter reglerne i Finansministeriets regnskabsbekendtgørelse fra 2011. GEUS' samlede indtægter udgør 273,1 mio. kr. i 2016, hvoraf finanslovsbevillingen udgør 51 % (139,3 mio. kr.). GEUS oppebærer derudover indtægter i form af kommercielle aktiviteter 4 % (10,4 mio. kr.) samt program- og kontraktforskning 45 % (123,4 mio. kr.). Det realiserede resultat blev 0,0 mio. kr.⁽¹⁾ og altså et resultat i balance. Resultatet skal ses i

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

forhold til et ved årets start forventet træk på egenkapitalen på 3,6 mio. kr. GEUS vurderer på den baggrund resultatet som tilfredsstillende.

2.2.3 GEUS' økonomiske hoved- og nøgletal

Tabel 1 – GEUS' økonomiske hoved- og nøgletal

Hovedtal (mio. kr.)	2014	2015	2016 ⁽⁴⁾
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter ⁽¹⁾	-282,0	-273,9	-271,7
Ordinære driftsomkostninger	296,3	284,2	272,2
Resultat af ordinær drift	14,3	10,3	0,5
Resultat før finansielle poster	2,8	-0,1	-0,4
Årets resultat	3,3	0,6	0,0
Balance			
Anlægsaktiver i alt	9,7	9,6	11,3
Omsætningsaktiver, ekskl. Likvider	73,8	64,9	65,9
Egenkapital	26,6	25,9	33,5
Langfristet gæld	8,9	10,2	11,6
Kortfristet gæld	86,5	74,5	73,6
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen ⁽²⁾	39,0	38,4	76,1
Bevillingsandel, i pct.	47,7	50,5	51,3
Personaleoplysninger			
Antal Årsværk	330,3	323,1	293,9
Antal Medarbejdere ⁽³⁾	338	313	289
Årsværkspris, i kr.	540,2	533,7	553,1

(1): I resultatopgørelsen anvendes samme fortegn som i uddata fra SKS dvs. minus er indtægter og plus er udgifter og underskud.

(2): I 2016 er der er udlånt 10 mio.kr af låneramme, således af den er ændret fra 24,9 til 14,9 mio.kr.

(3): "Antal medarbejdere" er opgjort pr. 31/12 det pågældende år og er ekskl. studerende og adjungerede seniormedarbejdere.

(4): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Tabel 1.1 – Nøgletalsdefinitioner

Nøgletal	Definition
Udnyttelsesgrad af lånerammen	Er opgjort som summen af materielle og immaterielle anlægsaktiver på i alt 11,3 mio. kr. set i forhold til lånerammen på 14,9 mio. kr.
Bevillingsandel	Indtægtsført bevilling på i alt 139,3 mio. kr. set i forhold til ordinære driftsindtægter på i alt 271,7 mio. kr.
Årsværkspris	Personaleudgifter på i alt 162,5 mio. kr. set i forhold til antallet af årsværk, som i 2016 var på 293,9 ÅV.

Bevillingsandelen i 2016 er på 51,3 pct. En betydelig del af omsætningen har dermed været finansieret af andre midler end de på finansloven tildelte. Bevillingsandelen har været stigende over de sidste tre år. Stigningen kan henføres til enkelte bevillingstilførsler samt et faldende omfang af ekstern finansiering. Nøgletallet viser dog, at GEUS' aktiviteter

fortsat i høj grad er drevet af ekstern finansiering. De faldende eksterne indtægter kan blandt andet henføres til olieselskabernes tilbageholdenhed med at foretage investeringer.

Egenkapitalen udgør 33,5 mio. kr. Egenkapitalen består af startkapitalen på 13,3, tidligere års akkumulerede overskud som udgør 12,7 mio. kr. samt tidligere års reserveret bevilling på 7,6 mio. kr., som nu er overført til egenkapitalen følgende statens beslutning om at afskaffe muligheden for at reservere bevilling.

Udnyttelsesgraden af lånerammen er 76,1 pct. Udnyttelsesgraden er opgjort som summen af materielle og immaterielle anlægsaktiver på i alt 11,3 mio. kr. set i forhold til lånerammen på 14,9 mio. kr. Udnyttelsen af lånerammen er steget i 2016 da 10 mio.kr. af rammen i 2016 har været midlertidig overflyttet til en anden institution under samme ministerium.

Anlægsinvesteringer er lånefinansierede, dvs. den langfristede gæld (FF4-konto) afspejler værdien af anlægsmassen i form af materielle- og immaterielle anlægsaktiver jf. bilag 1. Kontoen afstemmes hvert kvartal, således at summen af FF4 kontoen er lig med anlægsaktivernes værdi. Den likviditetsændring, det medfører, registreres i den efterfølgende regnskabsperiode. Forskellen mellem anlægsværdi på 11,3 mio. kr. og langfristet gæld på 11,6 mio. kr. er likviditetsændringen.

Antallet af medarbejdere, der er fast tilknyttet, såvel som årsværksforbruget er faldet med hhv. 24 fast tilknyttede og ca. 30 ÅV fra 2015 til 2016. GEUS har gennemført en budgettilpasning for at imødekomme en faldende samlet omsætning. Antallet af medarbejdere i jobtræning samt studentermedhjælpere tæller kun med i årsværksopgørelsen og ikke i antal (faste) medarbejdere.

Den gennemsnitlige årsværkspris ligger på niveau med 2014 og 2015.

2.2.4 Hovedkonto

GEUS rapporterer for 2016 for hovedkonto 29.41.01 De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland – GEUS (Statsvirksomhed).

Tablet 2 – GEUS' samlede aktivitet 29.41.01

Drift	(Mio.kr)	Bevilling	TB Bevilling	Finansårets bevilling i alt	Regnskab ⁽¹⁾	Overført overskud ultimo
I alt	Nettoudgiftsbevilling	130,3	9,0	139,3	139,3	20,2
	Udgifter	278,6	9,0	287,6	273,1	
	Indtægter	-148,3	0	-148,3	-133,8	

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Udgifter og indtægter under bevilling er fra Finansloven 2016. De angivne udgifter og indtægter er indmeldt i forbindelse med udarbejdelse af forslag til finanslov 2016 (FFL16) i foråret 2015. GEUS havde på daværende tidspunkt en forventning om en større omsætning, end der endte med at blive realiseret. Det bemærkes, at indtægter og udgifter

på finansloven er vejledende, og at GEUS som statsvirksomhed er styret efter nettoudgiftsbevillingsprincippet.

GEUS har ingen administrerede ordninger mv. eller anlægsbevillinger.

2.3 Kerneopgaver og ressourcer

Nedenstående tabel viser fordelingen af årets bevilling, indtægter, omkostninger og resultat fordelt på de opgavetyper, der er specificeret i tabel 6 på finansloven for § 29.41.01.

GEUS' faglige arbejde er organiseret i fem faglige programområder: (1) Databanker og formidling, (2) Vandressourcer, (3) Energiråstoffer, (4) Mineralske råstoffer og (5) Natur og klima.

Tabel 3 – Sammenfatning af økonomi for GEUS' opgaver

Opgaver (mio. kr.)	Bevilling ⁽¹⁾ (FL + TB)	Øvrige indtægter ⁽²⁾	Omkostninger	Andel af årets underskud
0. Generel ledelse, administration og hjælpefunktioner	102,0	1,3	103,3	
Faglige formål, heraf:	37,3	132,4	169,7	
Programområde 1 – Databanker og formidling	19,5	7,9	27,4	
Programområde 2 – Vandressourcer	4,0	34,4	38,4	
Programområde 3 – Energiråstoffer	4,9	46,7	51,6	
Programområde 4 – Mineralske råstoffer	7,6	23,0	30,6	
Programområde 5 – Natur og klima	1,3	20,4	21,7	
I alt	139,3	133,8	273,1	0,0

(1): Tallene i den indtægtsførte bevilling er basistræk på de pågældende programområder.

(2): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Opstillingen i tabel 3 kan ikke sammenlignes med den tilsvarende tabel i tidligere årsrapporter. I 2016 er der udarbejdet en koncernfælles definition i Energi-, Forsynings- og Klima ministeriet, der definerer, hvilke omkostninger der skal placeres som Opgave 0. - Generel ledelse, administration og hjælpefunktioner.

Omkostninger i tabellen er følgelig fordelt dels efter den koncernfælles definition (opgave 0), dels efter den interne omkostningsfordeling, som GEUS foretager og regnskabsregistrerer (faglige formål).

Fordelingen af indtægter afspejler, at de enkelte programområders fulde indtjening inkl. overhead tilfalder programområdet, hvorfor de administrative funktioner under opgave 0

altovervejende teknisk finansieres af bevillingen. Programområdernes bevillingsandel er lig med områdets endelige træk på finanslovsbevillingen.

2.3.1 Oversigt over opgaver og ressourcer

Opgørelsen afspejler regnskabet for 2016 fordelt på programområderne, hvor fællesomkostninger er fordelt på de 5 programområder og udtrykker derfor de enkelte programområders samlede økonomiske volumen. Opgørelsen svarer til den faglige afrapportering for GEUS på programområde niveau.

Tablet 3.1– Økonomisk resultat på programområder, inkl. det faglige opfyldelseskrav.

Opgaver Programområder (mio. kr.)	Indtægtsført bevilling inkl. årets resultat ⁽¹⁾	Øvrige indtægter ⁽³⁾	Omkostninger ⁽²⁾
Programområde 1 – Databanker og formidling	36,3	8,0	44,4
Programområde 2 – Vandressourcer	27,6	34,8	62,4
Programområde 3 – Energiråstoffer	38,5	47,2	85,7
Programområde 4 – Mineralske råstoffer	22,4	23,2	45,6
Programområde 5 – Natur og klima	14,5	20,6	35,0
I alt	139,3	133,8	273,1

(1): Tallene i den indtægtsførte bevilling er basistræk på de pågældende programområder.

(2): Kilde: ScanMan udtræk

(3): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

GEUS finder resultaterne for 2016 tilfredsstillende. En uddybende beskrivelse kan findes i afsnit 2.4.2.

2.4 Målrapportering

I henhold til GEUS' Arbejdsprogram 2016, der udmønter GEUS' Resultatkontrakt 2016-2019, rapporteres følgende:

- ➔ 14 strategiske indsatsområder fordelt på 5 faglige programområder.
- ➔ 12 kvantitative resultatindikatorer, dækkende den langsigtede vidensopbygning, forskeruddannelsen og den løbende faglige opgaveløsning, rådgivning og formidling.
- ➔ 3 tværgående strategiske indsatsområder indenfor organisations- og personaleudvikling.

Endvidere rapporteres der på 8 fokusområder i GEUS' mål- og resultatplan 2016, der er aftalt med EFKM.

Aktiviteterne i 2016 omfatter det første år i den 4-årige resultatkontrakt. I forhold til resultatkontraktens målsætning er den faglige målopfyldelse og fremdriften heri for igangværende mål tilfredsstillende.

2.4.1 Oversigt over årets resultatopfyldelse

I tabel 4 er angivet de enkelte resultatkrav i GEUS' Arbejdsprogram for 2016 med resultatopfyldelse og resultatopfyldelsesgrad for en betydelig del af GEUS' indsats i 2016. Arbejdsprogrammet godkendes af GEUS' bestyrelse som udmøntning af den indgåede resultatkontrakt. Endvidere er der i tabellen angivet opfyldelsesgrader for de 8 fokusområder i mål- og resultatplanen.

For en yderligere uddybning henvises til afsnit 2.4.2 og til GEUS' "Faglige resultater 2016".

Det skal bemærkes, at de enkelte grupper af opfyldelsesgrader af faglige og tekniske årsager ikke med nogen rimelighed kan summeres. Ligeledes skal det for sammenligning bemærkes, at de resultatkrav, der indgår som opfyldt eller delvist opfyldt, ikke kan overopfyldes, hvorfor 100 pct. er det maksimalt opnåelige resultat i disse tilfælde.

Tabel 4 – Årets resultatopfyldelse⁽¹⁾

Årets resultatopfyldelse GEUS som helhed	Succeskriterium	Opnåede resultater	Grad af opfyldelse procent
Programområde 1 – Databanker og formidling			
Strategisk indsatsområde 1a	Opfyldt	Opfyldt	95
Strategisk indsatsområde 1b	Opfyldt	Opfyldt	95
Strategisk indsatsområde 1c	Opfyldt	Delvist opfyldt	80
Programområde 2 – Vandressourcer			
Strategisk indsatsområde 2a	Opfyldt	Opfyldt	95
Strategisk indsatsområde 2b	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 2c	Opfyldt	Opfyldt	100
Programområde 3 – Energiråstoffer			
Strategisk indsatsområde 3a	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 3b	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 3c	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 3d	Opfyldt	Delvist opfyldt	75
Programområde 4 – Minerale råstoffer			
Strategisk indsatsområde 4a	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 4b	Opfyldt	Opfyldt	100
Programområde 5 – Natur og klima			
Strategisk indsatsområde 5a	Opfyldt	Opfyldt	100
Strategisk indsatsområde 5b	Opfyldt	Opfyldt	100
Langsigtet vidensopbygning			
Videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter/ publikationer med referee, inkl. GEUS' egne serier – point efter bibliometriske scorer	175	122	70
Videnskabelige publikationer i øvrigt (inkl. bidrag til bøger)	41	42	100
Konferencebidrag med abstract (foredrag og posters)	170	152	89
Forskeruddannelse			
Forsknings- og samarbejdsprofessorer (middel måltal)	6	5	83
Ph.d.-grader med GEUS-vejleder i perioden 1.11.2015 – 31.10.2016	12	12	100
Igangværende ph.d.-studerende med GEUS-vejleder pr. 1. november hvert år	60	47	78
Løbende faglig opgaveløsning, rådgivning og formidling			
Rapporter – Offentligt tilgængelige (GEUS' rapport-serie og andre rapporter)	52	75	100
Rapporter – Fortrolige	45	29	64
GEUS-notater (nummererede serier, nogle er fortrolige)	56	32	57
Generel- og populærvidenskabelig formidling	136	76	56
AI-indikator - Almen interesse i elektroniske medier	100	100	100
Anvendelser af GEUS' Web Map Services (x 1.000)	220	700	100
Organisations- og personaleudvikling			
Strategisk indsatsområde 9a	Opfyldt	Delvist opfyldt	75
Strategisk indsatsområde 9b	Opfyldt	Delvist opfyldt	75
Strategisk indsatsområde 9c	Opfyldt	Delvist opfyldt	90
GEUS' mål- og resultatplan aftalt med EFKM			
Nyttiggørelse af offentlige data	Opfyldt	Opfyldt	-
Fastholde forsknings- og innovationshøjde	Opfyldt	Ikke opfyldt	-
Øge viden om geotermi og varmelagring	Opfyldt	Opfyldt	-
Sikre Danmarks forsyningsikkerhed i ftit olie og gas i Nordsøen	Opfyldt	Delvist opfyldt	-
Fastholde GEUS' rådgivning vedr. kontinentalsokkelprojektet	Opfyldt	Opfyldt	-
Styrke forståelsen af afsmeltningen fra Grønlands indlandsis mhp. Klimaeffekter	Opfyldt	Delvist opfyldt	-
Styrke det nationale og internationale samarbejde og partnerskabsdannelse	Opfyldt	Opfyldt	-
Forbedre samarbejde mellem GEUS og DEP	Opfyldt	Opfyldt	-

(1): Den fulde tekst på Strategiske indsatsområder fremgår af tabel 6-10

2.4.2 Uddybende analyse og vurdering

GEUS' opgaver finansieres i betydeligt omfang af indtægter fra nationale og internationale program- og fondsmidler samt af kommercielle opgaver. Nogle af disse opgaver er ikke kendte på tidspunktet for arbejdsprogrammets udformning. Opgaveløsningen prioriteres ud fra en samlet vurdering, herunder økonomi og tilgængelig kompetence, og det er derfor ikke altid muligt at gennemføre alle planlagte aktiviteter.

Det er GEUS' vurdering, at institutionen generelt har bidraget til et fokus på forskning, herunder artikler der kan publiceres i højtrangerende tidsskrifter trods måltallene for publicering og deltagelse i konferencer ikke er nået. Det vurderes, at en primær årsag til nedgangen i disse måltal skyldes færre phd-studerende som følge af ændrede forskningsmæssige prioriteringer.

2.4.2.1 Strategiske indsatsområder på de faglige programområder

GEUS' faglige arbejde er tilrettelagt i fem programområder, der er vist i tabel 4.1-4,5 neden for. Alle fællesomkostninger er i tabellerne fordelt på programområderne, der således er en uddybning af tabel 3.1. Ud over den generelle opgaveløsning og forskning er der for hvert delområde opstillet et antal strategiske indsatsområder, som udgør de forskningsfelter og opgaver, der særligt fokuseres på. I Resultatkontrakt 2016-2019 gives en mere detaljeret beskrivelse af de strategiske indsatsområder, og i Faglige resultater 2016 gives en mere uddybende opgørelse af resultaterne.

Tabel 4.1 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse på Programområde 1 – Databanker og generel formidling.

Programområde 1	R2013	R2014	R2015	B2016	R2016
Årsværksforbrug	67	64	56	62	51
Samlet omsætning (mio. kr.)	53,9	49,3	46,6	55,6	44,4
Heraf bevilling (mio. kr.)	38,0	32,5	32,9	42,2	36,3
Ekstern finansieringsgrad (%)	29	34	29	24	18

Strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
Ia Data services til professionelle brugere og forskning	11,4	7,2	4,9	33	Opfyldt
Ib Geologi i det offentlige rum	8,4	5,6	4,2	26	Opfyldt
Ic Geologien i 3 dimensioner	2,8	1,7	1,7	0	Delvist opfyldt

Tabel 4.2 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse på Programområde 2 – Vandressourcer.

Programområde 2	R2013	R2014	R2015	B2016	R2016
Årsværksforbrug	72	71	74	70	67
Samlet omsætning (mio. kr.)	63,4	63,2	64,3	67,0	62,4
Heraf bevilling (mio. kr.)	22,4	23,6	26,0	24,7	27,6
Ekstern finansieringsgrad (%)	65	63	60	63	56

Strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
2a Vand- og stofkredsløbet	35,8	28,0	4,0	86	Opfyldt
2b Bæredygtig grundvandsbaseret vandforsyning	7,4	5,3	-0,2	105	Opfyldt
2c Vandet og geologien i byer	3,6	2,4	67	97	Opfyldt

Table 4.3 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse på Programområde 3 – Energiråstoffer.

Programområde 3	R2013	R2014	R2015	B2016	R2016
Årsværksforbrug	109	96	93	83	90
Samlet omsætning (mio. kr.)	104,4	90,2	82,6	75,8	85,7
Heraf bevilling (mio. kr.)	38,0	34,2	35,7	29,8	38,5
Ekstern finansieringsgrad (%)	64	62	57	61	55

Strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
3a Olie og gas i Nordsøen	27,2	17,2	1,7	90	Opfyldt
3b Grøn energi i undergrunden	2,8	1,9	0,6	69	Opfyldt
3c Olie og gas i Grønland	17,3	14,1	4,1	71	Opfyldt
3d Geologiske og teknologiske modeller og kritiske mineraler og råstoffer	7,4	5,6	0,8	85	Delvist opfyldt

Table 4.4 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse på Programområde 4 – Mineralske råstoffer og Grønlandskortlægning.

Programområde 4	R2013	R2014	R2015	B2016	R2016
Årsværksforbrug	47	57	55	40	45
Samlet omsætning (mio. kr.)	48,5	53,4	50,1	41,9	45,6
Heraf bevilling (mio. kr.)	24,2	29,2	27,4	23,5	22,4
Ekstern finansieringsgrad (%)	50	45	45	44	51

Strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
4a Regionale vurderinger af potentielle ressourcer	5,7	3,8	2,3	38	Opfyldt
4b Ressourcevurdering af basale og kritiske mineraler og råstoffer	1,1	0,8	0,2	75	Opfyldt

Table 4.5 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse på Programområde 5 – Natur og klima.

Programområde 5	R2013	R2014	R2015	B2016	R2016
Årsværksforbrug	49	47	43	35	38
Samlet omsætning (mio. kr.)	44,7	40,8	41,4	34,0	35,0
Heraf bevilling (mio. kr.)	21,2	18,5	16,7	13,8	14,5
Ekstern finansieringsgrad (%)	53	55	60	59	59

Strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
5a Iskapper og gletsjerdynamik	9,8	8,7	-0,2	102	Opfyldt
5b Klimaet i fortid og nutid	11,2	6,0	0,8	87	Opfyldt

Målene for den strategiske indsats ved GEUS betragtes generelt som opfyldt på tilfredsstillende vis. Ud af 14 faglige strategiske indsatsområder er 12 mål opfyldt mens to mål er delvist opfyldt. For disse to mål kan den delvise opfyldelse forklares ved følgende forhold:

Strategisk indsatsområde 1c: Færdiggørelse af et jordartskort er forsinket, og der er beskrevet færre prøver i boreprøvelaboratoriet end forventet. Årsagen er i begge tilfælde omprioritering af ressourcer. Det har ikke været muligt at prioritere arbejdet med 3D geologiske modeller for Danmark og Grønland, herunder tolkningsdatabase, grundet manglende eksterne såvel som interne ressourcer. Endelig er færdiggørelsen af et ph.d.-projekt i Østgrønland er forsinket ca. 4 måneder, da en industripartner har trukket sig.

Strategisk indsatsområde 3d: Det lykkedes ikke at skabe industritilslutning til at få igangsat sammenstilling af nye data og udformning af arbejdsrammer for næste fase af NAC-TEC.

2.4.2.2 Kvantitative resultatindikatorer

Målopfyldelsesgraden for GEUS' 12 kvantitative resultatindikatorer er vist i tabel 4.6. Det fremgår, at kun fem af pejlemærkerne for 2016 er indfriet.

Antallet af "Videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter/publikationer med peer review" er pointsat efter den "værdinøgle", som Forsknings- og Innovationsstyrelsen har forestået udarbejdelsen af. For yderligere uddybning se Faglige resultater 2016. I 2016 fik 28 artikler 2 point og 65 artikler 1 point som bibliometriske scorer. Det er i alt 121 point – en del under pejlemærket på 175. "Videnskabelige publikationer i øvrigt" på 42 er lidt over pejlemærket; heri indgår 7 videnskabelige artikler med "peer review" publiceret i tidsskrifter, der ikke indgår i "Værdinøglen" samt RoSa med 26 artikler samt 2 i GEUS-serie.

Tabel 4.6– Kvantitative resultatindikatorer

Kvantitative Resultatindikatorer	Resultat 2016	Pejlemærke 2016	Afvigelse fra Pejlemærke	Pejlemærke 2017	Pejlemærke 2018	Pejlemærke 2019
Langsigtet videnopbygning⁽¹⁾						
Videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter/publikationer med referee, inkl. GEUS' egne serier – point efter bibliometriske scorer	122	175	-53	170	165	160
Videnskabelige publikationer i øvrigt (inkl. bidrag til bøger)	42	41	1	40	39	38
Konferencebidrag med abstract (foredrag og posters)	152	170	-18	165	160	155
Forskeruddannelse						
Forsknings-, samarbejdsprofessorer (middel måltal)	5	6	-1	6	6	6
ph.d.-grader med GEUS-vejleder	12	12	0	12	12	12
ph.d.-studerende med GEUS-vejleder	47	60	-13	60	60	60
Løbende faglig opgaveløsning, rådgivning og formidling						
Rapporter – Offentligt tilgængelige (GEUS' rapport-serie og andre rapporter)	75	52	22	51	49	48
Rapporter – Fortrolige	29	45	-16	45	45	45
GEUS-notater (nummererede serier, nogle er fortrolige)	32	56	-24	56	56	56
Generel og populærvidenskabelig formidling	76	136	-60	132	128	124
AI-indikator - Almen interesse i elektroniske medier	100	100	0	100	100	100
Anvendelser af GEUS' Web Map Services (x1.000)	700	220	500	220	240	260

(1): Produktionen af videnskabelige afhandlinger fluktuerer en del, da produkterne generelt er lang tid undervejs inden publicering; der kan være flere års forskydning mellem aktivitet og produkt.

Oversigten over ph.d.-studerende, kandidatstuderende og professorer opgøres pr. 1. november hvert år for de foregående 12 måneder. Antallet af ph.d.-studerende med GEUS-medvejleder var i 2016 under pejlemærket på 60, idet der ved udgangen af oktober 2016 var 47 ph.d.-studerende tilknyttet GEUS, mens der i løbet af hele 2016 var tilknyttet i alt 59 ph.d.-studerende, hvoraf 12 sluttede deres studier med grad.

GEUS havde i 2016 fem forskningsprofessorer, som er en under pejlemærket for 2016. To forskningsprofessorer ophørte i hhv. april og september 2016 og en adjungeret professor ophørte i august. Der var således tre forskningsprofessorer ved udgangen af oktober 2016 og to adjungerede professorer.

2.4.2.3 Tværgående strategisk indsats inden for organisations- og personaleudvikling

GEUS har tre strategiske indsatsområder vedrørende organisations- og personaleudvikling, som også indgår i GEUS' resultatkontrakt 2016-2019. For 2016 er ingen mål opfyldt, mens tre mål er delvist opfyldt. Trods det betragtes resultatet som tilfredsstillende da alle tre indsats er igangsat, og manglende opfyldelse alt overvejende skyldes en bevidst prioritering af ressourcer til andre opgaver.

Tabel 4.7 – Økonomi, ressourceforbrug og målopfyldelse for indsatsområder vedr. organisations- og personaleudvikling.

Tværgående strategiske indsatsområder i 2016	Ressourceforbrug (årsværk)	Omsætning (mio. kr.)	Basismidler (mio. kr.)	Ekstern finansieringsgrad (%)	Målopfyldelse
O Øget professionalisering, Kompetenceudvikling og rekruttering	3,0	1,2	1,2	1	Delvist opfyldt
P Forsknings- og innovationshøjde	0,4	0,2	0,2	7	Delvist opfyldt
Q Internationalisering	2,1	1,8	0,8	59	Delvist opfyldt

Strategisk indsatsområde 9a: Målene betragtes delvist opfyldte. Det er ikke lykkedes at få færdigudviklet og implementere et økonomisk prognoseværktøj i Provider. Målene for 2016 ifm. Informationssikkerhed er kun delvist nået. Endelig er udarbejdelse af en samlet HR-strategi udsat til 2017. Alle forsinkelser skyldes interne omprioritering af ressourcer som følge af budget- og organisationstilpasninger.

Strategisk indsatsområde 9b: Målene betragtes delvist opfyldte, da det ikke lykkedes at nå måltallene for videnskabelige publikationer med peer-review samt for antal konferencebidrag. Dette må i al overvejende grad forklares med faldet i antal ph.d-studerende tilknyttet GEUS. Dette fald i antal ph.d-studerende skyldes i høj grad ændring i prioritering i ph.d.-uddannelse i skiftet fra Strategisk forskning til Innovationsfonden, hvor der i sidstnævnte ikke er sammen fokus på forskeruddannelse. Yderligere blev der udvist økonomisk tilbageholdenhed i de faglige afdelinger, hvilket bl.a. resulterede i færre konferencedeltagelser. Endelig lykkedes det ikke at få ansat en forskningsprofessor i hydrogeologi.

Strategisk indsatsområde 9c: Målene for strategisk indsatsområde 9c betragtes delvist opfyldt, idet GEUS valgte ikke at sætte specifikt fokus på en række planlagte tiltag på det internationale område.

2.4.2.4 Mål- og resultatplan

GEUS Mål- og resultatplan 2016 aftalt med EFKM med i alt 8 overordnede mål er for 5 mål opfyldt, for 2 mål delvist opfyldt, og ikke opfyldt for 1 mål. Under de 8 overordnede mål er 22 af 27 milepæle opfyldt, 1 er delvist opfyldt og 4 ikke opfyldt.

Mål 2 (Fastholde forsknings- og innovationshøjde) er ikke opfyldt, da 2 af 3 milepæle ikke er nået. Dels har GEUS ikke opnået at få publiceret det forventede antal internationale artikler med referee (93 mod forventet 175) og dels har GEUS ikke opnået det forventede antal konferencebidrag med abstracts (152 mod forventet 170). Dette skyldes bl.a. et faldende antal ph.d.-studerende ved GEUS, fokus på indtjening frem for publicering i 2016 samt økonomisk tilbageholdenhed i de faglige afdelinger herunder færre deltagelser i konferencer.

Mål 4 (Sikre Danmarks forsyningsikkerhed i fht. olie og gas i Nordsøen) er delvist opfyldt, idet det 1 af 3 milepæle ikke blev nået. Milepælen om at markedsføring af

efterforskningsmulighederne i den danske undergrund blev ikke nået, da Energistyrelsen ikke udbød nogen ny udbudsrunde i 2016.

Mål 6 (Styrke forståelsen af afsmeltningen fra Grønlands indlandsis mhp. Klimaeffekter) er delvist opfyldt, da 1 af 3 milepæle kun delvist blev nået. Milepælen forudsatte, at GEUS er koordinator på to projekter igangsat i 2016, og GEUS er kun koordinator på det ene, men projektdeltager på det andet.

En enkelt milepæl yderligere blev ikke nået, men dette hindrer ikke målopfyldelse, da 5 af 6 milepæle sikrer målopfyldelse for mål 1 (Nyttiggørelse af offentlige data). Milepælen handler om gennemførelse af en undersøgelse af brugeres behov ift. GEUS' digitale services; undersøgelsen er designet men udskudt til 2017, da det er valgt at prioritere andre opgaver, bl.a. etablering af en ny hjemmeside i det fællesministerielle layout.

2.5 GEUS' forventninger til det kommende år

GEUS' forventninger til de kommende år er beskrevet i "GEUS Strategi 2016". Strategien udgør det strategiske grundlag for GEUS' Resultatkontrakt 2016-2019, der er indgået med Departementet og GEUS' bestyrelse. Resultatkontrakten omfatter alle GEUS' opgaver – også de, der er rettet mod Grønlands Selvstyre og andre ministerier.

GEUS' økonomiske rammer er baseret på finanslovsbevillingen samt på hjemtagelse af eksternt finansierede opgaver, herunder en stor portefølje af forskningsprojekter, der kræver medfinansiering, samt kommercielle opgaver.

Den økonomiske ramme for GEUS' aktiviteter er i 2017 – som vist i tabel 5 neden for - reduceret som følge af dels en faldende finanslovbevilling, dels lavere forventninger til ekstern finansiering. Sidstnævnte kan især tilskrives lavere forventninger til indtægter fra kommercielle aktiviteter for olie/gas- og mineralselskaber.

GEUS har i 2016 som konsekvens af udsigten til faldende økonomiske rammer foretaget en mindre personaletilpasning. Tilpasningen vil have fuld virkning i 2017. Tilpasningen og de økonomiske rammer for 2017 gør, at GEUS forventer i al væsentlighed at kunne løse sine opgaver i henhold til resultatkontrakten. Som det fremgår af nedenstående tabel, var GEUS' regnskab for 2016 i balance, mens der forventes et mindre træk på det akkumulerede overskud i 2017. Det ventede merforbrug kan henføres til fortsatte aktiviteter, hvortil der tidligere er givet bevilling.

Tabel 5– Forventninger til det kommende år.

Omsætning (mio. kr.)	Regnskab⁽¹⁾ 2016	Grundbudget 2017
Bevilling og øvrige indtægter i alt	-273,1	-254,2
- FL-bevilling	-139,3	-123,7
- Øvrige Indtægter	-133,8	-130,5
Udgifter	273,1	256,5
Resultat	0,0	2,3

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

2014 blev der indgået en 5 årig fornyelse af rådgivningsaftale mellem Selvstyret og GEUS, jf. Selvstyrelovens § 9, hvilket betyder, at der fortsat skal øremærkes en andel af finanslovsbevillingen til Grønlandsaktiviteter.

På GEUS' databankområde søges nye services udviklet, som tilgængeliggør GEUS' data og leverer geologisk information i et brugervenligt format. Omfanget af aktivitet forventes at være afhængigt af udmøntningen af regeringens Digitaliseringsstrategi.

På GEUS' vandområde forventes der fortsat opgaver, og markedet forventes at være stabilt.

På energiområdet vil GEUS aktiviteter i 2017 være stærkt påvirket af de politiske rammebetingelser for indvindingen af olie- og gas i Nordsøen. Der forventes en øget medvirken i The Danish Hydrocarbon Research and Technology Centre - DTU. Interessen for geotermisk energi er fortsat høj og GEUS leder flere store projekter. Der forventes derudover en øget kommerciel efterspørgsel af viden om geotermi i 2017.

GEUS vil som reaktion til den konstaterede afmatning af markedet fortsat fokusere på de mineralske ressourcer i Grønland for at fastholde en langsigtet interesse for investeringer og dermed bidrage til, at sektoren kan bidrage til en selvåren grønlandsk økonomi. GEUS har imødekømt behovet for øget viden om råstofsituationen, råstoftendenser og materialestrømme gennem MiMa, som søges med ansøgning om en dækning gennem finansloven forlænget ud over 2016.

I Arktis vil aktører, der har fokus på udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, have indvirkning på efterspørgslen af GEUS' viden om bl.a. ressourceforhold.

På klimaområdet forventes der fortsat fokus på en række af de områder, hvor GEUS' arbejde spiller en central rolle for forståelsen af effekterne globalt og på det danske samfund, herunder afsmeltning af Grønlands indlandsis og havspejlsstigninger.

Kontinentalsokkelprojektets vil i 2017 gå ind i en ny fase, med en vedligeholdelse af data og et videnberedskab, idet der givetvis vil blive suppleret med nye data og vurderinger i den mere end 10-årige periode, det forventes behandlingen i FN systemet varer.

På europæisk plan arbejdes der på udvikling af to store strategiske tiltag: European Geological Data Infrastructure (EGDI) og et ansøgningsudbudt ERA-NET for Geoscience under HORIZON 2020 programmet. Der forventes generelt en forøget projektportefølje på EU-projekter.

3. REGNSKAB

GEUS har status som statsvirksomhed og ledes af en bestyrelse og en direktion.

Finanslovsbevillingen (FL) for 2016 var på 130,3 mio. kr. og udgjorde ca. halvdelen af GEUS' finansieringsgrundlag.

Tillægsbevillinger (TB) givet i 2016 bestod af

- 0,2 mio. kr. Indkøbseffektivisering
- 0,1 mio. kr. dispositionsbegrænsning ifm. P/L regulering
- 0,3 mio. kr. Koncern administrations center
- 3,1 mio. kr. Kontinentalsokkelprojektet
- 2,5 mio. kr. Udflytningskompensation
- 4,0 mio. kr. KIC-aktiviteter

I alt + 9,0 mio. kr.

Finanslov og tillægsbevillingslov var således samlet på 139,3 mio. kr. GEUS' økonomiske årsresultat var på 0,0 mio. kr. og dermed en økonomi i balance.

GEUS gik ind i året 2016 med et overført overskud på 12,7 mio. kr., hvoraf der i arbejdsprogrammet var disponeret 3,6 mio. kr. heraf 1 mio. kr. til finansiering af VAP-forskning, 1 mio.kr til KIC samt 1,6 mio. kr. til Risø aktstykket. Hele beløbet blev ikke anvendt til KIC hvorfor der i 2017 regnskabet øremærkes 0,7 mio. kr. til KIC-aktiviteter. Af de tilførte midler på ændringsforslag og tillægsbevilling i 2016 er der kun anvendt 0,5 mio.kr ud af de tildelte 2,5 mio.kr. i udflytningskompensation, konsekvensen heraf er, at der i det videreførte overskud skal øremærkes yderligere 2 mio.kr. til udflytningen.

Departementet har ved indmeldelse af grundbudgettet godkendt, at GEUS budgetterer med anvendelsen af 2,7 mio.kr. af tidligere års overførte overskud.

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Regnskabet er aflagt efter statens omkostningsbaserede regnskabsprincipper, og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning er fulgt.

I regnskabsafsnittet er anvendt data fra Statens Koncern System (SKS). Som konsekvens heraf er de enkelte saldi og summer retvisende, men som følge af afrundingen i SKS kan sumtal i regnskabet afvige marginalt.

Det bemærkes i forlængelse af ovenstående, at GEUS efter regnskabsårets afslutning har konstateret en væsentlig fejl i årsregnskabet. Fejlen er håndteret efter Moderniseringsstyrelsens retningslinjer og er forklaret i bilag 1, note 5 til nærværende årsrapport.

3.2 Resultatopgørelse

Tabel 6 – Resultatopgørelse

Note	Resultatopgørelse (mio. kr.)	R2015	R2016 ⁽¹⁾	FL2017
	Ordinære driftsindtægter			
	Indtægtsbevilling			
	Bevilling	-137,4	139,3	-123,7
	Anvendt af tidligere års reserverede bevilling	-4,4		
	Reserveret af indeværende års bevillinger	3,6		
	Indtægtsført bevilling i alt	-138,2	-139,3	-123,7
	Salg af varer og tjenesteydelser	-21,6	-18,5	-21,6
	Tilskud til egen drift	-114,1	-113,9	-128,7
	Ordinære driftsindtægter i alt	-273,9	-271,7	-274,0
	Ordinære driftsomkostninger			
	Forbrugsomkostninger			
	Husleje, leje og leasing	38,9	38,3	39,0
	Forbrugsomkostninger i alt	38,9	38,3	39,0
	Personaleomkostninger			
	Lønninger	152,0	144,4	
	Andre personaleomkostninger	1,2	0,1	
	Pension	23,6	21,7	
	Lønrefusion	-4,3	-3,6	
	Personaleomkostninger i alt	172,4	162,7	162,6
	Af- og nedskrivninger	2,3	2,1	2,5
	Andre ordinære driftsomkostninger	70,5	69,0	69,4
	Ordinære driftsomkostninger i alt	284,2	272,2	273,5
	Resultat af ordinær drift	10,3	0,5	-0,5
	Andre driftsposter			
	Andre driftsindtægter	-10,5	-1,4	-0,0
	Andre driftsomkostninger	0,0	0,4	0,0
	Resultat før finansielle poster	-0,1	-0,5	-0,5
	Finansielle poster			
	Finansielle indtægter	-0,0	-0,0	-0,0
	Finansielle omkostninger	0,7	0,4	0,5
	Resultat før ekstraordinære poster	0,6	0,0	0,0
	Ekstraordinære poster			
	Ekstraordinære indtægter	0,0	0,0	0,0
	Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0	0,0
5	Årets resultat	0,6	0,0	0,0

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

I resultatopgørelsen anvendes samme fortegn som i uddata fra SKS, dvs. minus er indtægter og overskud, og plus er udgifter og underskud. I det oplyste budget for 2017 er finanslovsbevillingen opgjort på standardkontoniveau.

Det samlede fald i ordinære driftsindtægter kan henføres til den eksterne finansiering, hvor der har været en lavere aktivitet ift. 2015. GEUS har fået tilført bevillingsmidler i forhold til det budgetterede niveau. Stigningen kan altovervejende henføres til midler tilført på TB og til enkeltaktiviteter. Indtægter fra ”Salg af varer og tjenesteydelser” stammer fra

kontrakter på markedsvilkår og kommercielt salg i forbindelse med rådgivning, udredning, salg af data f.eks. til Hess Danmark, Edison International og MOL Norge AS. Det samlede salg af varer og tjenesteydelser er faldet med godt 3 mio.kr. i forhold til 2015. Der er sket et større fald i varesalg til private i DK samt EU-lande som dog opvejes delvist af et øget salg af tjenesteydelser til private, både i Danmark, EU i mindre grad til ikke EU-lande.

Indtægterne i form af ”Tilskud til egen drift” er på samme niveau som i 2015. Denne indtægtskategori rummer indtægter fra EU-programmer, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, private fonde såsom Carlsberg og Villum Kann samt offentlige og private selskaber. Det er sket en nedgang i forskningsindtægterne fra danske kilder og fra ikke EU-lande på knap 8 mio. kr.. Faldet skyldes færre offentlige og private danske forskningsmidler og fra forskningsprogrammer i udlandet. Nedgangen af disse opvejes næsten af en stigning i forskningsmidler fra EU-Kommissionen og hjemtagne projekter fra andre EU-lande.

De ordinære omkostninger er faldet med 12 mio. kr. i forhold til 2015, heraf er knap 10 mio.kr. lønudgifter og 2 mio.kr. driftsudgifter. Den primære årsag for faldet er budgettilpasninger gennemført i 2015 og igen i efteråret 2016 for at kompensere de forventede, lavere økonomiske rammer for aktiviteter i GEUS. Derudover er der et fald som kan relateres til drifts- og forbrugsomkostninger i forbindelse med løsningen af de eksternt finansierede projekter.

Der har været en nedgang i Andre driftsindtægter, i form af interne statslige overførelsesindtægter på knap 9 mio.kr. En stor del af overførelsesindtægterne vedrører grundvandskortlægning, et projekt som startede i 2009 og løb til og med 2015.

Tabel 7 – Resultatdisponering

Resultatdisponering (mio. kr.)	R2015	R2016⁽¹⁾	FL2017
Disponeret til overført overskud	0,6	0,0	0,0

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Det samlede resultat er disponeret under overført overskud og udviser et nul resultat. Det akkumulerede overskud under egenkapitalen inkl. årets resultat er på 20,2 mio. kr.

3.3 Balancen

Balancen viser den finansielle status pr. 31. december 2016. Værdien af anlægsaktiver er steget, og på aktivsiden er de samlede omsætningsaktiver steget med knap 6 mio. kr., som er fordelt med lidt flere tilgodehavender i alt og større likvide beholdninger. GEUS tilgodehavender er underopdelt i almindelige debitorer, andre kortfristede tilgodehavender samt tilgodehavender fra igangværende arbejder for fremmedregning som anvendes ved periodisering af projekter. Projekterne er opgjort pr. 31/12. Der er sket et fald i tilgodehavender fra ”Almindelige debitorer” som opvejes af en stigning i tilgodehavender fra EU, fonde og andre bidragsydere under punktet angivet som ”Igangværende arbejder for fremmed regning”.

De likvide midler står både på en uforrentet konto (FF5) og en finansieringskonto (FF7), som forrentes. Opsplitningen er teknisk og fastsat af Finansministeriet. FF5 opgøres som differencen mellem kortfristede gældsforpligtelser og omsætningsaktiver. Det er balancen i 2015-regnskabet, der anvendes til beregningen af FF5-værdien, der har været gældende for 2016. I 2016 er opgørelsesmetoden ændret således at det overførte overskud medtages i beregningen og øger FF5-værdien.

Den uforrentede konto, FF5, bliver beregnet som:

3,2 mio. kr.	Hensættelser i 2015
74,5 mio. kr.	Kortfristede gældsforpligtelser i alt.
12,7 mio. kr.	Overført overskud.
-64,9 mio. kr.	Tilgodehavender i alt.
0,0 mio. kr.	Andre likvide beholdninger.

I alt 25,5 mio. kr.

Tabel 8– Balancen pr. 31.12.2016

Note	Aktiver (mio. kr.)	R2015	R2016	Note	Passiver (mio. kr.)	R2015	R2016 ⁽¹⁾
	Anlægsaktiver				Egenkapital		
1	Immaterielle anlægsaktiver				Reguleret egenkapital (startkapital)	13,3	13,3
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	0,1	0,1	3	Overført overskud	12,7	20,2
	Erhvervede koncessioner, patenter, m.v.	0,0	0,0		Egenkapital i alt	25,9	33,5
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	0,1	0,1				
2	Materielle anlægsaktiver			4	Hensættelser		
	Transportmateriel	0,6	0,5		Hensættelser	3,2	2,7
	Produktionsanlæg og maskiner	8,2	9,0		Hensatte forpligtelser i alt	3,2	2,7
	Inventar og IT-udstyr	0,6	1,7				
	Materielle anlægsaktiver i alt	9,4	11,3		Gældsforpligtelser		
	Finansielle anlægsaktiver				Langfristede gældsforpligtelser		
	Statsforskrivning	13,3	13,3		FF4 Langfristet gæld	10,2	11,6
	Finansielle anlægsaktiver i alt	13,3	13,3		Langfristede gældsforpligtelser i alt	10,2	11,6
	Anlægsaktiver i alt	22,8	24,6		Kortfristede gældsforpligtelser		
	Omsætningsaktiver				Leverandører af varer og tjenesteydelser	7,0	13,4
	Tilgodehavender	64,8	65,3		Anden kortfristet gæld	12,0	7,4
	- Almindelige debitorer	46,4	40,8		Skyldige feriepenge	22,6	21,6
	- Andre kortfristede tilgodehavender	3,4	3,0		Reserveret bevilling	7,6	-
	- Igangværende arbejder for fremmed regning	15,0	21,5		Igangværende arbejder for fremmed regning	12,8	22,5
	Periodeafgrænsningsposter, tilgodehavender	0,1	0,6	5	Periodeafgrænsningsposter, forpligtelser	12,6	8,7
	Tilgodehavender i alt	64,9	65,9		Kortfristede gældsforpligtelser i alt	74,5	73,6
	Likvide beholdninger				Gældsforpligtelser i alt	84,7	85,2
	FF5 Uforrentet konto	10,6	25,5		Passiver i alt	113,9	121,4
	FF7 Finansieringskonto	15,5	5,4				
	Andre likvide beholdninger	0,0	0,0				
	Likvide beholdninger i alt	26,2	30,9				
	Omsætningsaktiver i alt	91,0	96,8				
	Aktiver i alt	113,9	121,4				

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

GEUS' egenkapital er steget med 7,6 mio. kr., svarende til det beløb, der tidligere var opført som reserveret bevilling. Ændringen skyldes, at der pr. 2016 ikke længere kan reserveres bevillingsmidler til brug i senere finansår. I 2015 var der hensat 7,6 mio. kr. vedrørende Geocenteret. Disse midler indgår nu i egenkapitalen.

De samlede kortfristede gældsforpligtigelser er faldet med godt 1 mio. kr.. Den del, der vedrører GEUS' kreditor fakturaer, findes under betegnelsen "Leverandører af varer og tjenesteydelser" og er steget med 6,4 mio.kr. En del af stigningen skyldes uafregnet købsmoms 3,0 mio. kr., som i 2015 var bogført under anden kortfristet gæld. Hensættelsen vedrørende merarbejde indgår i anden kortfristet gæld. Der er hensat i alt 4,1 mio.kr. til merarbejde, hvilket er en formindskelse på 0,2 mio.kr. i forhold til 2015. Hensættelser til skyldige feriepenge er faldet med 1 mio.kr. på grund af færre ansatte. Projekterne er opgjort pr. 31/12 og bevirker en regulering af forpligtigelserne for "Igangværende arbejder for fremmed regning" samt "Periodeafgrænsningsposter". Summen af projektforpligtigelserne er steget med godt 6 mio. kr. som følge af en højere forpligtigelse for "Igangværende arbejder for fremmed regning" og en lavere forpligtigelse for "Periodeafgrænsningsposter".

De samlede hensatte forpligtigelser er faldet med 0,5 mio.kr. 2016.

Den langfristede gæld, FF4, afspejler værdien af materielle og immaterielle anlægsaktiver, da anlægsinvesteringer er lånefinansieret. FF4-kontoen bliver først reguleret, efter at afskrivningerne er foretaget i januar og har derfor en måneds forskydning ved årsskiftet. Noter med specifikation af de immaterielle og materielle anlægsaktiver findes i bilag 5.1. De langfristede gældsforpligtigelser pr. 31/12 er steget som følge af en nettotilgang af anlæg i 4. kvartal. Alle andre anskaffelser er varekøb uden afskrivning, herunder anskaffelser til projekter med ekstern finansiering.

Summen af passiverne er tilsvarende steget, hvilket primært skyldes øgede forpligtigelser for "Igangværende arbejder for fremmed regning", hvor vi har modtaget pengene fra EU, fonde og andre bidrags yder, men endnu ikke udført arbejdet.

3.4 Egenkapitalforklaring

Tabel 9 – Egenkapitalforklaring

Egenkapital (mio. kr.)	2015	2016⁽¹⁾
Egenkapital primo	26,6	25,9
Reguleret egenkapital (Startkapital)	13,3	13,3
Overført overskud primo	13,3	12,7
+ overført fra årets resultat	-0,6	-0,0
+ overførsel af Reserveret bevilling		7,6
Overført overskud ultimo	12,7	20,2
Egenkapital ultimo	25,9	33,5

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Egenkapitalen, bestående af det akkumulerede resultat og startkapitalen, er forøget med et beløb svarende til de tidligere reserverede midler.

GEUS har i budgettet for 2017 disponeret 2,7 mio. kr. af det akkumulerede overførte overskud til gennemførelse af aktiviteter. Disponeringen er aftalt med departementet i EFKM.

Af den resterende egenkapital vurderes ca. 6 mio. kr. at høre til Geocenteraktiviteter, hvor der eksisterer en langsigtet forpligtelse til at finansiere afløb på aktiviteter, hvor fremadrettet bevilling ikke længere ville dække af for dette.

Derudover vurderer GEUS, at der er behov for en generel buffer på 10-12 mio. kr. til imødegåelse af svigtende indtjening i et givent år samt til ekstraordinære, strategiske indsatser. Behovet for en generel buffer er givet qua den høje grad af ekstern finansiering i GEUS's økonomi, fra de mange kilder som den eksterne finansiering kommer fra og fra den deraf følgende volatilitet i de økonomiske forudsætninger for aktiviteter, hvor GEUS ikke nødvendigvis vil kunne reagere på en nedgang i finansiering inden for et givent finansår.

3.5 Likviditetsordning og lånerammen

GEUS har i forbindelse med indtræden i likviditets- og finansieringsordningen tre forskellige konti i Statens Koncern Betalinger med hver sine egne likviditetsområder:

- En konto (FF4) til afregning af investeringsudgifter, herunder afsluttede bygge- og IT-udviklingsaktiviteter.
- En uforrentet konto (FF5) til afregning af ændringer i de hensatte forpligtelser, omsætningsaktiverne og de kortfristede gældsforpligtelser, herunder reserveret bevilling.
- En finansieringskonto (FF7) til afregning af almindelige betalinger, herunder løn og husleje mv.

Det skal endelig bemærkes, at den likviditet, der følger af bevillingen fra finansloven, modtages i 12 rater fra Økonomistyrelsen.

3.5.1 Opfølgning på låneramme

I anmærkningerne til finansloven fastsættes endvidere virksomhedens låneramme, som angiver den øvre grænse for den gæld, virksomheden maksimalt må have. Lånerammen er overholdt pr. 31/12 2016 og er i øvrigt ikke overskredet på noget tidspunkt i løbet af året.

Tabel 10 – Udnyttelse af lånerammen

Udnyttelse af lånerammen	2016
Sum af immaterielle og materielle anlægsaktiver, mio. kr.	11,3
Låneramme, mio. kr.	14,9
Udnyttelsesgrad, pct.	76,1

3.5.2 Opfølgning på øvrige likviditetsregler

GEUS har ikke overskredet de øvrige disponeringsregler.

3.6 Opfølgning på lønsumsloft

GEUS er som statsvirksomhed ikke lønsumsstyret og har derfor ikke noget lønsumsloft.

3.7 Bevillingsregnskabet

Tabel 11 – Bevillingsregnskab (§ 29.41.01)

Navn	Bevillingstype	Mio.kr.	FL-bevilling	Regnskab ⁽¹⁾	Afvigelse
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland - GEUS	Statsvirksomhed	Nettobevilling	139,3	139,3	0,0
		Udgifter	287,6	273,1	14,5
		Indtægter	-148,3	-133,8	14,5

(1): Der henvises til bilag 1, note 5, hvor der beskrives konsekvenser af en fejl i årsregnskabet konstateret efter regnskabsårets afslutning.

Såvel indtægter og udgifter har været lavere end det budgetterede i Finansloven. De lavere udgifter er både til løn og drift og er afledt af en lavere aktivitet end vurderet i foråret 2015, da tallene til finanslov 2016 skulle meldes ind til Finansministeriet. GEUS er jf. ovenfor ikke lønsumsstyret.

Ledelsen anser det realiserede resultat som tilfredsstillende. Resultatet er bedre end forventet ved såvel grundbudget som udgiftsopfølgninger i året, hvor der har været en forventning om et træk på videreførslerne. Det endelige driftsresultat skyldes altovervejende bevillingstilførsler på TB, hvor igennem GEUS har opnået dækning for aktiviteter.

4. BILAG TIL ÅRSRAPPORTEN

Der er udarbejdet følgende bilag til GEUS' Årsrapport 2016:

- 4.1 Noter til resultatopgørelse og balance
- 4.2 Intægtsdækket virksomhed og Tilskudsfinansierede aktiviteter
- 4.3 Regnskab for Grønlandsrelaterede opgaver

4.1 Noter til resultatopgørelse og balance

4.1.1 Noter til balancen

Note 1 – Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsudgifter (mio. kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	I alt
Kostpris primo	14,0	0,4	14,3
Primokorrektion	0,0	0,0	0,0
Årets tilgang	0,0	0,0	0,0
Årets afgang	-2,6	0,0	-2,6
Kostpris 31. 12 2016	11,4	0,4	11,8
Akkumulerede afskrivninger	-11,4	-0,4	-11,7
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger i alt	-11,4	-0,4	-11,7
Regnskabsmæssig værdi 31.12 2016	0,1	0,0	0,1
Årets afskrivninger ⁽¹⁾	2,5	0,0	2,5
- heraf afskrivninger i perioden	-0,1	0,0	-0,1
- heraf tilbageførsel af afskrivning ved salg i perioden	2,6	0,0	2,6
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	2,5	0,0	2,5
Afskrivningsperiode/år	5	3	

(1): Årets kassationer fremgår ikke af skemaet i SKS. Moderniseringsstyrelsens praksis gør, at årets afskrivninger indeholder kassationerne, hvilket gør at tallene kan blive positive

Kilde: SKS

Der afskrives kvartalsvis i henhold til Moderniseringsstyrelsens forretningsgange.

GEUS har ingen regnskabsmæssige udviklingsprojekter under udførelse.

Immaterielle anlægsaktiver er defineret som anskaffelser, der dels har en levetid/afskrivningsperiode på mindst 3 år, dels en kostpris større end 50.000 kr. pr. anskaffelse.

Note 2 – Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsudgifter (mio. kr.)	Produktions- anlæg og maskiner	Transport- materiel	Inventar og IT-udstyr	I alt
Kostpris primo	42,6	2,6	5,7	50,9
Primokorrekationer	0,0	0,0	0,0	0,0
Ændringer i opskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets tilgang	2,4	0,1	1,6	4,0
Årets afgang	-4,3	0,0	-2,1	-6,4
Kostpris ultimo 31/12 2016	40,6	2,7	5,2	48,5
Akkumulerede afskrivninger	-31,6	-2,2	-3,5	-37,3
Akkumulerede nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Akkumulerede af- og nedskrivninger i alt	-31,6	-2,2	-3,5	-37,3
Regnskabsmæssig værdi pr. 31/12 2016	9,0	0,5	1,7	11,3
Årets afskrivninger ⁽¹⁾	2,8	-0,2	1,6	4,2
- heraf afskrivninger i perioden	-1,6	-0,2	-0,3	-2,1
- heraf tilbageførsel af afskrivning ved salg i perioden	4,3	0,0	2,0	6,3
Årets nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets af- og nedskrivninger	2,8	-0,2	1,6	4,2
Afskrivningsperiode i år	5-20	5-8	3	

(1): Årets kassationer fremgår ikke af skemaet i SKS. Moderniseringsstyrelsens praksis gør, at årets afskrivninger indeholder kassationerne, hvilket gør at tallene kan blive positive.

Kilde: SKS

Der afskrives kvartalsvis i henhold til Moderniseringsstyrelsens forretningsgange.

Materielle anlægsaktiver er defineret som anskaffelser, der dels har en levetid/afskrivningsperiode på mindst 3 år, dels en kostpris større end 50.000 kr. pr. anskaffelse.

Der er ingen igangværende arbejder for egen regning.

Note 3 – Sammenlægning af overført overskud og reserveret bevilling

Mio. kr.	Reserveret bevilling	Overført Overskud
Beholdning primo 2016	7,6	12,7
Overførsel af Reserveret bevilling	-7,6	7,6
Årets øvrige bevægelser	0,0	0,0
Beholdning ultimo 2016	0,0	20,2

Den reserverede bevilling er nulstillet som følge af statens beslutning om, at der ikke længere kan reserveres bevilling til fremtidige finansår. Som følge af samme beslutning er beholdningen af reserveret bevilling overført til det akkumulerede overførte overskud. Da årets resultat endte i 0, er der ikke bevægelser på egenkapitalen som følge af årsresultatet.

Note 4 – Hensatte forpligtigelser

Hensættelser (mio. kr.)	2015	2016	Resultateffekt
Åremålsansættelser	3,2	2,1	-1,1
Fratrædelsesordninger	0,0	0,7	0,7
I alt	3,2	2,7	-0,5

Åremålshensættelser vedrører hensættelser til direktøren, vicedirektørerne og statsgeologer/afdelingschefer ansat på kontrakter før 2014.

Fratrædeshensættelser vedrører hensættelser i forbindelser med en organisations - tilpasning i 2016 til fratrædelsesordninger, som omfatter de ekstraordinære fratrædelsesgodtgørelser, samt ordninger hvor medarbejdere er blevet fritstillet.

Note 5 – Væsentlige fejl i årsregnskabet for 2016, der er konstateret efter regnskabsårets afslutning

GEUS har efter årsregnskabs lukning konstateret, at der ved en fejl ikke er foretaget korrekt årsperiodisering af et enkelt eksternt finansieret projekt. Hele indtægten er bogført i regnskabet som en indtægt under tilskud til egen drift i 2016. Imidlertid vedrører en del af indtægterne arbejde, der skal leveres i 2017, hvorfor beløbet burde have været opført på balancen som et skyldigt beløb. Der er indtægtsført 1,75 mio.kr. for meget. Den manglende periodisering ville have haft betydning for årets økonomiske forhold, herunder blandt andet i resultatopgørelse, balance, egenkapitalen og bevillingsafregning. Konsekvenserne for resultatopgørelsen og balancen er vist i nedenstående tabel.

Tabel – Resultat af fejlen i resultatopgørelsen og balancen

Resultatopgørelsen (mio. kr.)	R2016		Balancen Passiver (mio. kr.)	R2016	
	(SKS)	Faktisk resultat 2016		(SKS)	Faktisk resultat 2016
Indtægtsbevilling	139,3	139,3	Reguleret egenkapital (startkapital)	13,3	13,3
Salg af varer og tjenesteydelser	-18,5	-18,5	Overført overskud	20,2	18,4
Tilskud til egen drift	-113,9	-112,1	Egenkapital i alt	33,5	31,7
Ordinære driftsindtægter i alt	-271,7	-269,9	Andre forpligtigelser uændret		
Resultat af ordinær drift	0,5	2,3	Periodeafgrænsningsposter, forpligtigelser	8,7	10,5
Resultat før finansielle poster	-0,5	1,3	Gældforpligtelser i alt	85,2	87,0
Årets resultat	0,0	1,8	Passiver i alt	121,4	121,4

Det følger af ovenstående tabel, at årets resultat skulle have været et underskud på 1,8 mio. kr. og ikke et resultat i balance på 0,0 mio.kr., hvilket følgende også skulle have været afspejlet i bevillingsafregningen.

Fejlen er som bekendt opstået i årsregnskabet for 2016 men er først opdaget i regnskabsåret 2017. EFKM's departement og Moderniseringsstyrelsen er orienteret om fejlen. Jf. Moderniseringsstyrelsens retningslinjer for rettelse af fejl i tidligere regnskabsår vil GEUS i samarbejde med EFKM's departement korrigere for fejlen i regnskabsåret 2017 herunder i årsrapporten for 2017.

4.2 Indtægtsdækket virksomhed

GEUS har mulighed for at drive indtægtsdækket virksomhed i form af aktiviteter, der er en naturlig udløber af GEUS' almindelige virksomhed. GEUS følger budgetvejledningens regler for indtægtsdækket virksomhed, herunder kravet om, at prisfastsættelse af varer og tjenesteydelser skal ske således, at der ikke sker konkurrenceforvridning overfor private eller offentlige konkurrenter.

Tablel – Resultat af markedsstyrede/kommercielle aktiviteter

Markedsstyrede / kommercielle aktiviteter	R2013 mio. kr.	R2014 mio. kr.	R2015 mio. kr.	R2016 mio. kr.
Indtægt	20,6	16,1	17,5	10,4
Direkte udgifter ⁽¹⁾	8,6	6,2	7,3	5,7
Dækningsbidrag 1 ⁽²⁾	12,0	9,8	10,2	4,6
Andel af fælles omkostninger ⁽³⁾	1,5	1,4	1,1	1,5
Dækningsbidrag 2 ⁽⁴⁾	10,5	8,5	9,1	3,1

(1): I de direkte udgifter er indeholdt øvrige udgifter samt bruttoløn.

(2): Før fordeling af fællesomkostninger.

(3): Som fordelingsnøgle er anvendt en lønsumsnøgle.

(4): Efter fordeling af fællesomkostninger.

De kommercielle aktiviteter afhænger af den markedsmæssige efterspørgsel og varierer derfor over årene. Betalingen for kommercielle projekter skal mindst dække omkostningerne til udførelse af disse projekter. Der har været et fald i indtægterne i 2016 og de direkte udgifter men en stigning i andelen af fællesomkostningerne. Det ses af tabellen, at de kommercielle projekter i 2016 har givet et positivt dækningsbidrag både før og efter fordelingen af fællesomkostningerne. En del af markedsstyrede/kommercielle aktiviteter vedrører salg af data som GEUS i henhold til lov om GEUS er forpligtiget til at stille til rådighed for myndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og private m.v.. Indtægterne fra Salg af data udgør 3,5 mio.kr. i 2016, 7,5 mio.kr. i 2015, mod 7,6 mio.kr. i 2014 og 8,3 mio.kr. i 2013.

4.3 Gebyrfinansieret virksomhed

GEUS har ingen gebyrfinansieret aktiviteter.

4.4 Tilskudsfinansierede aktiviteter

GEUS har ingen tilskudsfinansierede aktiviteter.

4.5 Forelagte investeringer

GEUS har ingen investeringsprojekter hvor aktiviteten har været forelagt for Finansudvalget.

4.6 Grønlandsrelaterede opgaver

I henhold til Råstofloven fra 2010 skal Råstofdirektoratet købe rådgivnings- og myndighedsrelaterede opgaver for 3,6 mio. kr. Delmålet er ikke opfyldt, da der er i 2016 kun er købt opgaver for 3,2 mio. kr. af GEUS. Desuden skal GEUS medfinansiere samarbejdsprojekter og lave basale institutions- og forskningsopgaver for i alt 35,9 mio. kr. Målet for 2016 er opfyldt, idet der er leveret ydelser for 39,2 mio. kr.. Samlet set betragtes målet som opfyldt både fagligt og økonomisk.

4.7 Ekstern finansiering

Al faglig aktivitet på GEUS henføres til projekter, og finansieringen af projekter opdeles i hovedtyperne: basisfinansierede, samfinansierede og kommercielt finansierede projekter. Basisfinansierede projekter omfatter opgaver, der løses inden for de rammer, som finanslovsbevillingen stiller til rådighed. Samfinansierede projekter finansieres af såvel basismidler som eksterne midler, dvs. de kræver medfinansiering fra GEUS' finanslovsbevilling (eksterne midler er eksempelvis forskningsprogram- og fondsmidler). Kommercielle projekter dækkes alene af eksterne midler.

Tabel – Ekstern finansiering

Kontraktindtjening (mio. kr.)	R2013	R2014	R2015	R2016
Program- og fondsforskning (samfinansiering) ⁽¹⁾	98,7	92,6	75,9	86,2
Øvrig kontraktforskning (samfinansiering) ⁽²⁾	51,1	50,3	52,8	37,3
Kontrakter i forbindelse med rådgivning, udredning, salg af data m.v. (kommerciel finansiering)	20,6	16,1	17,5	10,4
Total ⁽³⁾	170,4	159,0	146,1	133,8

(1): Programforskningsmidler samt fondsmidler (EU, Forskningsrådene m.fl.). Finansieringen af kontinentalsokkelprojektet indgår.

(2): Primært midler fra Grønlands Selvstyre samt samarbejdsprojektmidler, som ikke er kendetegnet som programmidler.

(3): Finansielle indtægter indgår ikke.

Ovenstående tabel viser, at GEUS' samlede eksterne finansiering i 2016 var 133,8 mio. kr., hvilket er det laveste niveau for de sidste 4 år. Indtægter fra Program og fondsforskning er steget. Dette skyldes en stigning i indtægter fra EU-kommissionen på 4,5 mio.kr. samt en stigning af forskningsmidler fra andre EU-lande på 3 mio.kr. Tidligere indgik indtægter til kontinentalsokkelprojektet, artikel 76 også her, hvor indtægterne udgør 3,6 mio.kr. i 2015, mod 8 mio.kr. i 2014 og 10 mio.kr. i 2013. GEUS får nu bevillingsmidler til kontinentalsokkelberedskabet via finansloven. Samarbejdsprojekter mellem GEUS og andre offentlige institutioner under EFKM og MIM angivet som ”Øvrig kontraktforskning” er faldet en del og er på det laveste niveau vist. Indtægterne fra kommercielle kontrakter er faldet i forhold til 2015, men har fortsat et positivt dækningsbidrag.

GEUS' ORGANISATION 2016

